Safonau'r Gymraeg – Adroddiad Monitro Blynyddol 2018-19

Crynodeb Gweithredol

Ar 1 Ebrill 2018, o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011, daeth Safonau'r Gymraeg i rym, gan ddisodli cynllun iaith blaenorol y Brifysgol. Cafodd Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 6) eu cymeradwyo gan Weinidogion Cymru, a Chomisiynydd y Gymraeg sy'n eu rheoleiddio. Prif nod y rheoliadau yw sicrhau nad yw sefydliadau addysg uwch yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan bwysleisio cynnig yn rhagweithiol a chofnodi'r dewis iaith yn hytrach na gadael i fyfyriwr, aelod o'r cyhoedd neu weithiwr ofyn am wybodaeth neu wasanaethau yn Gymraeg.

Mae gan bob Prifysgol ddyletswydd i gyhoeddi adroddiad blynyddol sy'n manylu ar yr wybodaeth ganlynol:

Cydymffurfio cyffredinol	Sut rydym wedi cydymffurfio â'r safonau yr oedd dyletswydd arnom eu cyflawni'r flwyddyn honno (yn ôl dosbarth y safon – cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu).
Cwynion	Nifer y cwynion a gafwyd (yn ôl dosbarth y safon – cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu).
Sgiliau'r gweithlu	Nifer y gweithwyr sydd â sgiliau Cymraeg ar ddiwedd y flwyddyn dan sylw.
Cyrsiau hyfforddiant	Nifer yr aelodau o staff (a'r ganran) a fynychodd gyrsiau hyfforddiant a gynigiwyd gennym yn Gymraeg.
Swyddi a hysbysebwyd	Nifer y swyddi gwag y gwnaethom eu hysbysebu yn ystod y flwyddyn a oedd wedi'u categoreiddio gyda gwahanol ofynion o ran sgiliau Cymraeg.

Yn unol â gofynion y Safonau, mae'r adroddiad hwn yn ymwneud â'r cyfnod rhwng 1 Awst 2018 a 31 Gorffennaf 2019 (a elwir y cyfnod adrodd yn yr adroddiad hwn). Mae rhagor o wybodaeth am sut mae'r Brifysgol yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg ar gael ar ein gwefan. Mae hyn yn cynnwys adran am yr hyn y gall siaradwyr Cymraeg ei ddisgwyl gan y Brifysgol.

Cydymffurfio Cyffredinol

Mae'r adran hon yn amlinellu sut mae'r Brifysgol yn cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn ôl dosbarth y Safon (Gweithredu/Cyflenwi Gwasanaethau/Llunio Polisi).

Gweithgareddau cyffredinol sy'n helpu'r Brifysgol i gydymffurfio â phob safon.	
Hyfforddiant gorfodol	Mae'r Brifysgol wedi creu e-fodiwl Cymraeg y mae'n rhaid i'r holl staff ei gwblhau. Mae'r cyfraddau cwblhau'n cael eu monitro a'u cyflwyno i Ysgolion ac Adrannau bob mis. Mae ymgyrch gyfathrebu wedi bod ar droed drwy gydol y cyfnod adrodd er mwyn gwneud yn siŵr bod staff yn cwblhau'r cwrs. Erbyn diwedd y cyfnod adrodd, roedd 51% o staff wedi cwblhau'r modiwl.
Uned Gyfieithu ac adnoddau eraill	Mae ein Huned Gyfieithu wedi cael ei hehangu i chwe aelod o staff er mwyn adlewyrchu ymrwymiad y Brifysgol i gydymffurfio â'r Safonau. Mae'r Uned wedi creu teclyn ar-lein y mae modd cyflwyno ceisiadau i'w cyfieithu drwyddo. Hefyd, mae staff sy'n medru'r Gymraeg yn gallu

	gofyn i'r Uned Gyfieithu wirio eu cyfieithiadau er mwyn gwneud yn siŵr bod yr ystyr yn gyson rhwng y fersiynau Cymraeg a Saesneg. Ar eu gwefan mae cronfa ddata o derminoleg y gall staff ei defnyddio. Gall staff drefnu cyfieithu ar y pryd drwy'r wefan. Mae'r Brifysgol wedi prynu meddalwedd Memsource, sef cof cyfieithu sy'n storio'r holl waith cyfieithu er mwyn sicrhau cysondeb ac i gyflymu'r broses o gyfieithu yn y dyfodol pan fydd yr un frawddeg neu derm wedi'u cyfieithu o'r blaen. Mae uwch-gyfieithydd yn gwirio pob darn o waith cyn y caiff ei ddychwelyd er mwyn sicrhau bod yr ystyr cywir wedi'i gyfleu. Mae'r Brifysgol yn cynnig geiriadur electronig Cysgeir a gwirydd gramadeg a sillafu Cysill i'r holl staff.
Penodi Deon y Gymraeg	Yn ystod blwyddyn academaidd 2018/19, llwyddodd y Brifysgol i benodi Deon y Gymraeg a fydd, yn ogystal â chydlynu gwaith y Brifysgol ar strategaeth newydd y Gymraeg, yn meithrin ein cyfraniadau unigol ac ar y cyd o ran hybu a hyrwyddo'r Gymraeg, yn cynnal goruchwyliaeth strategol o bortffolio darpariaeth y Gymraeg, datblygu polisi ac yn gyrru'r gwaith o weithredu'r strategaeth mewn perthynas â darpariaeth Gymraeg, a gweithredu fel hyrwyddwr proffil uchel ar gyfer anghenion academaidd ac ehangach myfyrwyr sy'n siarad Cymraeg.
Hyrwyddwyr y Gymraeg	Mae gan y Brifysgol rwydwaith o Hyrwyddwyr y Gymraeg ymhlith y staff. Mae o leiaf un aelod o staff ym mhob Ysgol ac Adran, sydd â'r rôl o gynnig arweiniad ynghylch y Safonau, hyrwyddo arfer da ac adrodd problemau wrth Swyddog y Gymraeg.
Bwrdd Ymgynghorol y Gymraeg	Mae Bwrdd Ymgynghorol y Gymraeg yn cwrdd yn chwarterol ac yn gweithredu fel cyfaill beirniadol ac ymgynghorydd ar gyfer cynlluniau'r Brifysgol i hyrwyddo'r Gymraeg a chefnogi addysg Gymraeg a dysg y myfyrwyr. Mae ei aelodaeth yn cynnwys staff (gan gynnwys cynrychiolydd o Undeb y Myfyrwyr) sydd mewn sefyllfa i gynghori'r Brifysgol ar anghenion a disgwyliadau'r gymuned Gymraeg rydym yn darparu gwasanaethau ar eu cyfer. Mae'n cael adroddiadau gan uwch staff o adrannau allweddol ledled y Brifysgol, megis Adnoddau Dynol, Cymorth i Fyfyrwyr, Dysgu ac Addysgu, a Recriwtio Myfyrwyr.
Codi ymwybyddiaeth	Mae'r Brifysgol wedi creu a chyhoeddi fideo, sydd ar gael i bawb ond sydd wedi'i anelu'n bennaf at staff, ac sydd wedi helpu i godi ymwybyddiaeth am hawliau Myfyrwyr o dan Safonau'r Gymraeg. Rydyn ni hefyd wedi cynhyrchu taflen, a ddyluniwyd i gyd-fynd ag ymgyrch codi ymwybyddiaeth Comisiynydd y Gymraeg, #maegenihawl. Mae hon wedi'i rhannu â myfyrwyr mewn digwyddiadau fel wythnos y glas a Diwrnod Shw'mae, ac roedd ar gael mewn lleoliadau amlwg ledled y Brifysgol, fel Undeb y Myfyrwyr a'n preswylfeydd myfyrwyr.
Safonau Cyflenwi Gwasanaethau	
Gellir darllen datganiad o gydymffurfiaeth ffurfiol y Brifysgol â'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau yn ein Polisi Cyflenwi Gwasanaethau Cymraeg.	
Gohebu â'r Cyhoedd	Mae'r Brifysgol wedi llunio arweiniad i staff ynghylch cyfathrebu'n ddwyieithog, ac mae hwn ar gael ar Fewnrwyd y Staff. Mae ymgyrch

	gyfathrebu wedi cael ei chynnal drwy gydol y cyfnod adrodd er mwyn codi ymwybyddiaeth y staff o'r arweiniad. Mae'n cynnwys erthyglau rheolaidd i staff, a fideo'n egluro hawliau Myfyrwyr o dan y Safonau. Gofynnir i staff gynnwys llofnod dwyieithog ar waelod pob e-bost. Mae dewis iaith y myfyrwyr yn cael ei gofnodi wrth iddynt ymrestru ac mae'r wybodaeth hon ar gael yn rhwydd i'r staff sy'n cyfathrebu â nhw.
Ffôn	Crëwyd arweiniad i staff er mwyn helpu'r rhai di-Gymraeg gyda chyfarchion dwyieithog a recordio neges allan-o'r-swyddfa. Mae cardiau post wedi cael eu dylunio ar gyfer y bwrdd gwaith sy'n rhestru cyfarchion defnyddiol wedi'u hysgrifennu'n ffonetig ac mae'r rhain wedi cael eu dosbarthu'n helaeth ledled y Brifysgol.
Cyfarfodydd, Digwyddiadau, Darlithoedd Cyhoeddus a Chyfleoedd i Ddysgu	Crëwyd arweiniad i staff a dogfennau coeden benderfyniadau er mwyn helpu staff i ganfod a oes angen darpariaeth ddwyieithog yn y categorïau hyn. Mae'r Gwasanaethau Sicrwydd wedi rhoi cyflwyniadau mewn sawl grŵp rhwydwaith staff allweddol er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r gofynion yn y meysydd hyn.
Gwefan	Mae system rheoli cynnwys gwe y Brifysgol (Squiz) yn caniatáu i'r Brifysgol orfodi unrhyw gynnwys a gaiff ei gynhyrchu ar ein Gwefan neu safleoedd y Fewnrwyd i gael ei gyhoeddi'n ddwyieithog. Mae'r Brifysgol wedi prynu teclyn sy'n caniatáu integreiddio rhwng Squiz a Memsource, ein meddalwedd rheoli cyfieithu, sy'n: • Caniatáu i waith cyfieithu gael ei gyflwyno a'i dderbyn yn Squiz – gan arbed amser ar fformatio a chopïo cynnwys i Memsource; • Galluogi'r tîm cyfieithu i dracio cyfaint y gwaith a gyflwynir o'r wefan a'r fewnrwyd, er mwyn eu galluogi i flaenoriaethu gwaith
Dogfennau	Crëwyd arweiniad er mwyn helpu staff i ganfod y dogfennau y mae'n rhaid iddynt fod ar gael yn ddwyieithog. Rydym wedi adnabod y ddogfennaeth safonol y mae'r Brifysgol yn ei chreu ac rydym wedi rhoi prosesau ar waith er mwyn gwneud yn siŵr eu bod ar gael yn ddwyieithog gan ddibynnu ar ddewisiadau unigol neu pryd bynnag y bo'r angen.
Tiwtoriaid Personol	Mae'r Brifysgol yn gofyn i fyfyrwyr a ydynt am gael tiwtor personol Cymraeg wrth iddynt ymrestru. Rhennir y dewisiadau hyn â'r Ysgolion, a byddant yn neilltuo tiwtor yn ôl yr angen. Mae sawl Ysgol sydd â lefel uchel o fyfyrwyr sy'n medru'r Gymraeg yn aseinio tiwtor Cymraeg iddynt yn ddiofyn.
Arwyddion, hysbysiadau a hysbysebion	Mae arweiniad i staff ar gael er mwyn codi ymwybyddiaeth o bwysigrwydd y maes hwn. Mae ein hadran Gyfathrebu yn greiddiol o ran gwneud yn siŵr bod ein cyfathrebu corfforaethol a'n hysbysiadau ar gyfer digwyddiadau'n ddwyieithog.
Cyfryngau Cymdeithasol	Rydym yn darparu gwasanaeth dwyieithog ar y cyfryngau cymdeithasol ar gyfer cyfrifon: • Sydd wedi'u rheoli'n ganolog gan ein tîm Cyfathrebu (cyfrifon Corfforaethol) neu; • Sydd â diben penodol i ddarparu gwybodaeth am wasanaethau a fyddai'n dod o fewn cwmpas gweithgareddau Cyflenwi Gwasanaethau sydd wedi'u rhestru yn y safonau ac

	sy'n cynrychioli prif waith y Brifysgol ar y cyfryngau cymdeithasol.
Safonau Llunio Polisi	
Llunio Polisi	Wrth greu Polisïau newydd, cynnal ymgynghoriadau neu ymchwil yn ymwneud â'r Polisïau hynny, gwneud penderfyniadau mewn perthynas â chyllid grant, neu ddatblygu neu ddiwygio cwrs, mae gofyn i'r Brifysgol ystyried yr effaith ar y Gymraeg. Mae ein Hasesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn cynnwys Asesiad Effaith Ieithyddol er mwyn gwneud yn siŵr bod materion y Gymraeg yn cael eu hystyried. Cynhelir yr asesiad hwn yn annibynnol ar y nodweddion a warchodir yn hytrach nag fel asesiad cyfannol o'r holl faterion. I gydnabod pwysigrwydd y Safonau yn y maes hwn, mae'r Brifysgol wedi cynhyrchu canllaw i'r holl staff. Gyda chymorth rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg, rydym wedi dechrau cyfeirio'r canllaw hwn at swyddogion a thimau sy'n debygol o gyflawni gweithgareddau a fydd yn golygu bod yn rhaid cynnal Asesiad.
Safonau Gweithredu	
Gellir darllen datganiad o gydymffurfiaeth ffurfiol y Brifysgol gyda'r Safonau Gweithredu yn nogfen Polisi Safonau Gweithredol y Gymraeg.	
Recriwtio	Asesir pob swydd newydd a/neu wag mewn perthynas â lefel yr hyfedredd yn y Gymraeg sydd ei hangen, a'i dosbarthu yn ôl un o'r isod: • hyfedredd/rhuglder yn hanfodol • hyfedredd/rhuglder yn ddymunol • gofyniad i ddod yn hyfedr/rhugl • dim angen hyfedredd/rhuglder. Cyhoeddir hysbysebion swyddi yn Gymraeg a Saesneg. Mae ffurflenni cais a deunyddiau recriwtio ategol ar gael yn Gymraeg ac mae unrhyw ffurflen gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ymateb Cymraeg. Ar y ffurflen gais, rydym yn gofyn i ymgeiswyr a ydynt am gael y cyfweliad yn Gymraeg.
Hyfforddiant Staff am y Gymraeg	Mae'r modiwl gorfodol am y Gymraeg yn cynnwys adran labordy iaith sy'n rhoi lefel sylfaenol o Gymraeg i staff. Mae Ysgol y Gymraeg yn darparu ystod eang o gyrsiau Cymraeg sydd ar gael i staff sydd ar wahanol lefelau o ran gallu, er mwyn dysgu a gwella eu Cymraeg, yn ystod neu ar ôl oriau gwaith. Yn aml, cynhelir y cyrsiau mewn llefydd amrywiol o gwmpas Caerdydd, er mwyn galluogi mynediad i ystod eang o staff a'r cyhoedd. Mae cyrsiau unwaith yr wythnos, dwywaith yr wythnos, dyddiol neu fel bloc ar gael, ynghyd â chyrsiau sy'n caniatáu i chi astudio hanner y cwrs ar-lein a'i hanner yn y dosbarth. Hefyd, mae'r Brifysgol wedi neilltuo cyllideb ganolog o £20,000 y gall unrhyw aelod o staff ei defnyddio ar sail y cyntaf i'r felin. Ar ôl i'r gyllideb honno gael ei gwario, gofynnir i adrannau ac ysgolion gyllido gofynion gan eu staff am hyfforddiant yn y Gymraeg eu hunain. Gostyngwyd cost y cyrsiau i staff yn 2019, ac felly rydym yn disgwyl y bydd y gyllideb yn gallu cynnwys mwy o staff nag yn y blynyddoedd blaenorol.

Dogfennau	Fel sy'n ofynnol gan Safonau'r Gymraeg, mae dogfennau ar gael yn Gymraeg i staff ar gais.
Cwynion a Disgyblu	Gall pob aelod o staff wneud cais i ddefnyddio'r Gymraeg mewn materion yn ymwneud ag unrhyw gŵyn a godir, neu a godir yn eu herbyn. Os yw aelod o staff yn destun achos disgyblu, caiff yr unigolyn hwnnw ymateb yn Gymraeg mewn unrhyw gyfrwng.

Cwynion

Yn ystod y cyfnod adrodd, derbyniodd Prifysgol Caerdydd ddwy gŵyn mewn perthynas â Safonau'r Gymraeg, ac ystyriwyd y ddwy fel cwynion am Gyflenwi Gwasanaethau. Barnwyd nad oedd sail i'r un o'r ddwy gŵyn.

Sgiliau'r Gweithlu

Dyma fanylion am staff sy'n medru'r Gymraeg yn y Brifysgol:

Sgiliau Cymraeg - Adran					
	Cyfanswm y Staff	**Rhugl**	**Rhywfaint o Allu**	**Dim Gallu**	**% Rhugl / Rhywfaint o allu ***
GWASANAETHAU ACADEMAIDD A CHEFNOGI MYFYRWYR	**867**	29	223	390	39.25%
PENSARNÏAETH	**89**	1	12	49	20.97%
Y CELFYDDYDAU, Y DYNIAETHAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL	**74**	6	24	29	50.85%
Y GWYDDORAU BIOFEDDYGOL A GWYDDORAU BYWYD	**95**	1	18	31	38.00%
Y BIOWYDDORAU	**347**	7	42	158	23.67%
YSGOL BUSNES CAERDYDD	**315**	6	35	106	27.89%
Y GYFRAITH A GWLEIDYDDIAETH CAERDYDD	**209**	10	43	68	43.80%
CEMEG	**159**	1	25	100	20.63%
MARCHNATA A CHYFATHREBU	**109**	10	42	53	49.52%
CYFRIFIADUREG	**115**	2	17	90	17.43%
DEINTYDDIAETH	**125**	3	14	79	17.71%
DATBLYGU A CHYSYLLTIADAU CYNFYFYRWYR	**26**	1	16	9	65.38%
GWYDDORAU'R DDAEAR	**84**	0	19	55	25.68%
PEIRIANNEG	**320**	4	50	164	24.77%
SAESNEG, CYFATHREBU AC ATHRONIAETH	**95**	5	29	54	38.64%
YSTADAU A CHYFLEUSTERAU'R CAMPWS	**451**	2	42	121	26.67%
CYLLID	**76**	0	25	50	33.33%
DAEARYDDIAETH A CHYNLLUNIO	**83**	0	20	51	28.17%
GWYDDORAU GOFAL IECHYD	**279**	15	48	123	33.87%
HANES, ARCHAEOLEG A CHREFYDD	**92**	2	13	31	32.61%
ADNODDAU DYNOL	**76**	2	23	40	38.46%
ARCHWILIO MEWNOL	**3**	0	2	0	100.00%
NEWYDDIADURAETH, CYFRYNGAU AC ASTUDIAETHAU DIWYLLIANNOL	**90**	2	12	41	25.45%
MATHEMATEG	**61**	3	13	43	27.12%
MEDDYGAETH	**1190**	20	189	443	32.06%
CERDDORIAETH	**30**	2	6	13	38.10%
OPTOMETREG A GWYDDORAU'R GOLWG	**114**	1	14	28	34.88%
FFERYLLIAETH A GWYDDORAU FFERYLLOL	**110**	4	18	41	34.92%
GWYDDORAU FFISEGOL A PHEIRIANNEG	**31**	1	12	18	41.94%
FFISEG A SERYDDIAETH	**153**	2	19	69	23.33%
SEICOLEG	**193**	2	23	73	25.51%
GWASANAETHAU YMCHWIL AC ARLOESEDD	**96**	3	42	49	47.87%
YR YSGOL IEITHOEDD MODERN	**129**	2	28	47	38.96%
GWYDDORAU CYMDEITHASOL	**241**	8	53	125	32.80%
CYNLLUNIO STRATEGOL A LLYWODRAETHU	**44**	7	15	21	51.16%
TECHNOLEG GWYBODAETH Y BRIFYSGOL	**317**	8	72	165	32.65%
SWYDDFA'R IS-GANGHELLOR	**25**	2	4	10	37.50%
CYMRAEG	**81**	53	1	0	100.00%
Cyfanswm	**6994**	***227***	***1303***	***3037***	33.50%

* Canran y rhai sy'n Rhugl/Rhywfaint o Allu yn seiliedig ar eu hunan-ddatgeliad o ran gallu yn y Gymraeg ar ein system Adnoddau Dynol. Gweler y Tabl isod ar gyfer cyfraddau datgelu ymhlith staff.

Sgiliau Cymraeg - Adran				
	Cyfanswm y Staff	Dim Ymateb	Ymateb	Cyfradd Ymateb
GWASANAETHAU ACADEMAIDD A CHEFNOGI MYFYRWYR	867	227	640	73.82%
PENSARNÏAETH	89	27	62	69.66%
Y CELFYDDYDAU, Y DYNIAETHAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL	74	15	59	79.73%
Y GWYDDORAU BIOFEDDYGOL A GWYDDORAU BYWYD	95	45	50	52.63%
Y BIOWYDDORAU	347	140	207	59.65%
YSGOL BUSNES CAERDYDD	315	168	147	46.67%
Y GYFRAITH A GWLEIDYDDIAETH CAERDYDD	209	88	121	57.89%
CEMEG	159	33	126	79.25%
MARCHNATA A CHYFATHREBU	109	4	105	96.33%
CYFRIFIADUREG	115	6	109	94.78%
DEINTYDDIAETH	125	29	96	76.80%
DATBLYGU A CHYSYLLTIADAU CYNFYFYRWYR	26	0	26	100.00%
GWYDDORAU'R DDAEAR	84	10	74	88.10%
PEIRIANNEG	320	102	218	68.13%
SAESNEG, CYFATHREBU AC ATHRONIAETH	95	7	88	92.63%
YSTADAU A CHYFLEUSTERAU'R CAMPWS	451	286	165	36.59%
CYLLID	76	1	75	98.68%
DAEARYDDIAETH A CHYNLLUNIO	83	12	71	85.54%
GWYDDORAU GOFAL IECHYD	279	93	186	66.67%
HANES, ARCHAEOLEG A CHREFYDD	92	46	46	50.00%
ADNODDAU DYNOL	76	11	65	85.53%
ARCHWILIO MEWNOL	3	1	2	66.67%
NEWYDDIADURAETH, CYFRYNGAU AC ASTUDIAETHAU DIWYLLIANNOL	90	35	55	61.11%
MATHEMATEG	61	2	59	96.72%
MEDDYGAETH	1190	539	651	54.71%
CERDDORIAETH	30	9	21	70.00%
OPTOMETREG A GWYDDORAU'R GOLWG	114	71	43	37.72%
FFERYLLIAETH A GWYDDORAU FFERYLLOL	110	47	63	57.27%
GWYDDORAU FFISEGOL A PHEIRIANNEG	31	0	31	100.00%
FFISEG A SERYDDIAETH	153	63	90	58.82%
SEICOLEG	193	95	98	50.78%
GWASANAETHAU YMCHWIL AC ARLOESEDD	96	2	94	97.92%
YR YSGOL IEITHOEDD MODERN	129	52	77	59.69%
GWYDDORAU CYMDEITHASOL	241	55	186	77.18%
CYNLLUNIO STRATEGOL A LLYWODRAETHU	44	1	43	97.73%
TECHNOLEG GWYBODAETH Y BRIFYSGOL	317	72	245	77.29%
SWYDDFA'R IS-GANGHELLOR	25	9	16	64.00%
CYMRAEG	81	27	54	66.67%
Cyfanswm	6994	*2402*	*4520*	*65.30%*

Cyrsiau Hyfforddiant

Gofynnir i'r Brifysgol gynnig hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg yn y meysydd canlynol, os cynigir y fath hyfforddiant yn Saesneg:

- recriwtio a chyfweld;
- rheoli perfformiad;
- gweithdrefnau cwyno a disgyblu
- ymsefydlu;
- ymdrin â'r cyhoedd;
- iechyd a diogelwch.

Pan fydd aelod o staff yn archebu lle ar y cwrs, anfonir e-bost atynt i roi gwybod am eu hawl i gael y cwrs drwy gyfrwng y Gymraeg, a sut mae gwneud cais am hyn. Ar hyn o bryd, nid yw'r Brifysgol yn cynnig hyfforddiant am weithdrefnau cwyno a disgyblu (yn Saesneg nac yn Gymraeg).

Gofynnodd (a chafodd) y nifer canlynol o staff hyfforddiant drwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y cyfnod adrodd hwn:

Enw'r cwrs	Ceisiadau/darparu cyfieithu ar y pryd	Canran y staff (%)
Hanfodion Iechyd, Diogelwch a'r Amgylchedd	0	0
Rheoli perfformiad	0	0
Perfformiad o ran Monitro'r Gymraeg	0	0
Cynefino - Gwasanaethau Proffesiynol a staff Academaidd ac Ymchwil	1	4.37
Sgiliau ar gyfer recriwtio a dethol	0	0
Sgiliau Cymraeg ar gyfer recriwtio a dethol	0	0
Asesiad o Sgrîn Arddangos	0	0
Codi a Chario	0	0
Profion dyfeisiau cludadwy	0	0
Gofal Cwsmeriaid	0	0
Rhagoriaeth Rheoli Gwasanaeth Cwsmeriaid	0	0

Swyddi a Hysbysebwyd

Gofynnir i'r Brifysgol adrodd am nifer y swyddi a hysbysebwyd lle roedd sgiliau Cymraeg yn hanfodol. Cafodd y nifer canlynol o swyddi eu hysbysebu gyda'r Gymraeg yn hanfodol yn ystod y cyfnod adrodd:

Nifer y swyddi a hysbysebwyd	Nifer y rhai a recriwtiwyd i'r swyddi hynny	Nifer y siaradwyr Cymraeg a recriwtiwyd	% y swyddi hynny a gafodd siaradwr Cymraeg
67	46	32	70%

Mewn perthynas â'r gwahaniaeth rhwng 'Nifer y swyddi a hysbysebwyd' a 'Nifer y rhai a recriwtiwyd i'r swyddi hynny', dylid nodi'r canlynol:

- Bydd 'Nifer y swyddi a hysbysebwyd' yn cynnwys rhai swyddi yr oedd y Brifysgol wedi methu â recriwtio iddynt yn wreiddiol, cyn mynd ymlaen i ail-hysbysebu a recriwtio'n llwyddiannus yn ystod yr un flwyddyn galendr

Mewn perthynas â'r gwahaniaeth rhwng 'Nifer y rhai a recriwtiwyd i'r swyddi hynny' a 'Nifer y siaradwyr Cymraeg a recriwtiwyd', dylid nodi'r canlynol. Mae hyn yn egluro'r 30% o swyddi na lenwyd mohonynt gan siaradwyr Cymraeg, er bod y Gymraeg yn hanfodol:

- bydd y data hwn yn cynrychioli sefyllfaoedd lle mae'r Brifysgol wedi hysbysebu sawl swydd debyg iawn, a dim ond nifer penodol yr oedd gofyn fod ganddynt sgiliau Cymraeg.
- Mae'r data ar gyfer 'Nifer y siaradwyr Cymraeg a recriwtiwyd' yn dod o'n system Adnoddau Dynol, sy'n ddibynnol ar fod siaradwyr Cymraeg yn datgelu eu gallu i siarad Cymraeg. Mae'n bosib bod rhai ymgeiswyr llwyddiannus wedi dangos gallu digonol o ran siarad Cymraeg i gael eu cyflogi, ond nad ydynt wedi datgelu eu gallu ar y system Adnoddau Dynol o reidrwydd.
- Bydd rhai swyddi wedi cael eu hysbysebu gyda gofyniad i ddod yn hyfedr/rhugl, ond mae'n bosib nad yw'r ymgeiswyr llwyddiannus yn yr achosion hyn yn teimlo bod ganddynt ddigon o allu i ddatgan eu bod yn siaradwr Cymraeg.